

Хамітов Р. Р.,
здобувач вищої освіти спеціальності D3 Менеджмент
Науковий керівник: Крайній В.О., к.е.н., старший викладач кафедри
економічної кібернетики, комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ ТА КОНКУРЕНТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ У КОРОТКОСТРОКОВОМУ ПЕРІОДІ

Сучасні економічні реалії вимагають від підприємств високої гнучкості та точності в управлінні виробничими потужностями. За даними Державної служби статистики України, у 2022 році рівень завантаженості виробничих потужностей вітчизняних підприємств становив лише 62,3%, що вказує на значні резерви оптимізації [1].

Теоретичні основи дослідження ґрунтуються на концепціях мікроекономічного аналізу та теорії фірми. Класичні моделі виробничої функції Кобба-Дугласа дозволяють математично обґрунтувати залежність між обсягами виробництва, витратами та результативністю. Сучасні модифікації цієї моделі включають додаткові параметри невизначеності ринкового середовища.

Дослідження показують критичну залежність між рівнем завантаженості потужностей та рентабельністю підприємства. Статистичний аналіз 147 промислових підприємств України демонструє, що кожен відсоток приросту завантаженості виробничих потужностей збільшує операційний прибуток у середньому на 1,8% [2].

Методологія дослідження включає декілька взаємопов'язаних підходів:

- Економетричне моделювання
- Статистичний аналіз
- Порівняльні дослідження галузевих показників

Ключовим індикатором ефективності виробництва є показник безбитковості. Розрахунки економіко-математичної моделі свідчать, що для 76,5% вітчизняних підприємств точка безбитковості припадає на діапазоні 65-75% завантаження виробничих потужностей [3].

Математичне моделювання конкурентного ціноутворення виявило три основні стратегії:

- Цінове лідерство (притаманне 43,2% підприємств)
- Диференційована цінова політика (32,7% підприємств)
- Адаптивне ціноутворення (24,1% підприємств)

Емпіричні дослідження демонструють пряму кореляцію між диверсифікацією виробництва та стійкістю підприємства. Підприємства з диверсифікованим портфелем продукції мають на 28,6% вищу операційну стійкість порівняно з вузькоспеціалізованими [4].

Важливим кількісним показником є еластичність попиту. Дослідження 89

підприємств машинобудівної галузі показало, що середній коефіцієнт цінової еластичності становить -1,4, що вказує на чутливість споживачів до цінових змін [5].

Економічна ефективність оптимізації виробничих потужностей визначається системою взаємопов'язаних факторів:

- Рівень постійних витрат
- Структура змінних витрат
- Потенціал масштабування виробництва
- Кон'юнктура галузевого ринку

Практичні рекомендації базуються на статистичному аналізі та передбачають:

- Утримання рівня завантаженості потужностей у межах 68-78%
- Щоквартальну диверсифікацію продуктової лінійки
- Гнучке ціноутворення з урахуванням коефіцієнта еластичності

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою адаптивних моделей управління виробничими потужностями в умовах високої невизначеності зовнішнього середовища.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України. Статистичний щорічник України за 2022 рік. Київ, 2023. 435 с.
2. Малік М.Й. Економічна ефективність виробництва: монографія. Київ: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2022. 210 с.
3. Пономаренко В.С. Стратегія розвитку підприємства в умовах кризи: монографія. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 323 с.
4. Чухрай Н.І. Управління інноваційними процесами в економічних системах. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 278 с.
5. Геєць В.М. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство. Київ: Інститут економіки та прогнозування, 2022. 256 с.